

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 912/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Видицки, адвокат из ..., против туженог Клинички центар Војводине из Новог Сада, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3755/22 од 23.11.2022. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3755/22 од 23.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2260/21 од 24.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 87.745,68 динара (од чега је износ од 72.553,55 динара главница, а износ од 15.192,18 динара законска затезна камата обрачуната на дан вештачења 04.03.2022. године), као и припадајућу законску затезну камату на износ од 72.553,50 динара почев од 05.03.2022. године до исплате, те на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 101.808,45 динара (од чега је износ од 84.770,21 динар главница, а износ од 17.038,24 динара, законска затезна камата обрачуната на дан вештачења 04.03.2022. године), као и припадајућу законску затезну камату на износ од 84.770,21 динар почев од 05.03.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 91.892,00 динара, са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиле за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Апелациони суд у Новом Сад је пресудом Гж1 3755/22 од 23.11.2022. године, ставом првим изреке, жалбу тужиље одбио, а жалбу туженог усвојио и пресуду Основног суда у Новом Саду П1 2260/21 од 24.05.2022. године преиначио, тако што је одбио тужбени захтев тужиље да суд обавезе туженог да тужиљи за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 87.745,68 динара (од чега је износ од 72.553,55 динара главница, а износ од 15.192,18 динара, законска затезна камата обрачуната на дан вештачења 04.03.2022. године), као и припадајућу законску затезну камату на износ од 72.553,50 динара почев од 05.03.2022. године до исплате, те на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 101.808,45 динара (од чега је износ од 84.770,21 динар главница, а износ од 17.038,24 динара, законска затезна камата обрачуната на дан вештачења 04.03.2022. године), као и припадајућу законску затезну камату на износ главнице почев од 05.03.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 52.100,00 динара и трошкове жалбеног поступка у износу од 30.946,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и нашао да је ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била запослена код туженог на пословима радног места ... у посебним условима рада, са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 7,34. Тужени је тужиљи обрачунавао и исплаћивао плату тако што је основицу коју објављује Влада РС множио са коефицијентом радног места. Тако исплаћивана плата тужиље била је нижа од минималне зараде, па је тужени тужиљи у спорном периоду вршио доплату зараде (корекцију зараде) до висине минималне зараде. У обрачунским листама плате тужиље као посебна ставка нису исказивани накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања утврђена је вештачењем путем вештака економско – финансијске струке спрам најповољнијег критеријума у упоредо важећим колективним уговорима у Републици Србији, и то према ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, према коме је дневни износ топлог obroка 250,00 динара бруто, а регрес износи 1/12 минималне зараде (друга варијанта налаза и мишљења).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега је тужени дужан да тужиљи те трошкове исплати у износу утврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су потраживане накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљи биле урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату, те да се исплатом плате запосленима у јавним службама у висини минималне зараде, не активирају правила општег радно-правног прописа у смислу члана 108. и 118. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе, који се примењује на запослене у здравственим установама.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регреса за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

У конкретном случају, тужила је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутонома покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиле не припада право на накнаду потраживаних трошкова, па чињеница да је у спорном периоду тужиле исплаћивана минимална зарада, по оцени Врховног суда је без утицаја на другачију одлуку, јер она не активира права из Закона о раду, као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**